

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I ENERGETIKE
10000 Zagreb, Radnička cesta 80
tel: +385 1 3717 111, faks: +385 1 3717 149

KLASA: UP/I-351-03/17-02/85
URBROJ: 517-03-1-2-18-19
Zagreb, 3. kolovoza 2018.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike na temelju odredbe članka 84. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15 i 12/18) i odredbe članka 5. stavka 1. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš („Narodne novine“, broj 61/14 i 3/17), povodom zahtjeva nositelja zahvata Draga-Sadra d.o.o., Glavice 696, Sinj, za procjenu utjecaja na okoliš eksploatacije gipsa na eksploatacijskom polju „Stipanovića greben“ na području Grada Sinja, donosi

N A C R T R J E Š E N J A

- I. Namjeravani zahvat – eksploatacija gipsa na eksploatacijskom polju „Stipanovića greben“ na području Grada Sinja, površine 13,25 ha planirane maksimalne godišnje eksploatacije 300 000 t gipsa, nositelja zahvata Draga-Sadra d.o.o., Glavice 696, Sinj, na temelju studije o utjecaju na okoliš koju je izradio ovlaštenik IPZ Uniprojekt TERRA d.o.o. iz Zagreba – prihvatljiv je za okoliš i ekološku mrežu, uz primjenu zakonom propisanih i ovim Rješenjem utvrđenih mjera zaštite okoliša (A) i provedbu programa praćenja stanja okoliša (B).**

A. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA

A.1. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA TIJEKOM PRIPREME I EKSPLOATACIJE

Bioraznolikost

1. Drveće i grmlje uklanjati isključivo izvan perioda gniježđenja/reproduktivnog ciklusa većine ptica, u periodu od 31. kolovoza do 1. travnja.
2. Redovito uklanjati invazivne biljne vrste.

Georaznolikost

3. Ako se tijekom eksploatacije nađe na dijelove prirode koji bi mogli predstavljati geološku vrijednost, radove prekinuti, zaštititi ih od eventualnog oštećenja/onečišćenja i o pronalasku obavijestiti nadležno tijelo za zaštitu prirode.

Vode i vodna tijela

4. Oborinske vode prikupljati obodnim kanalima, a prije upuštanja u teren, pročistiti na taložniku.

5. Redovito prazniti i čistiti taložnik, a materijal prikupljen čišćenjem odlagati na privremenom odlagalištu otkopane mineralne sirovine.
6. Pranje i servisiranje strojeva i opreme na eksploatacijskom polju nije dozvoljeno.
7. Za potrebe eksploatacijskog polja koristiti spremnik goriva i pretakalište unutar eksploatacijskog polja "Stipanovića greben-zapad".
8. Za punjenje radnih strojeva koristiti mobilnu crpku opremljenu armaturom za pretakanje goriva i mobilnu tankvanu za skupljanje eventualno prolivene tekućine.

Tlo

9. Uklonjeno tlo privremeno odlagati na odgovarajućem mjestu unutar eksploatacijskog polja i koristiti za potrebe biološke rekultivacije.

Zrak

10. Manipulativne površine i unutarnje transportne putove za vrijeme sušnih dana prskati vodom.

Promet

11. Prije početka eksploatacije, izgraditi asfaltiranu cestu za priključenje eksploatacijskog polja "Stipanovića greben-zapad" na državnu cestu DC219.

Krajobraz

12. Tijekom pripreme zahvata izraditi elaborat krajobraznog uređenja koji između ostalog mora sadržavati specifikaciju svih sanacijskih radova, radne snage, sadnog i drugog materijala, dovoz plodne zemlje, s dinamikom i troškovnikom po fazama/godinama, kao i grafičke prikaze uređenja/sanacije površinskog kopa po fazama/godinama s karakterističnim uzdužnim i poprečnim profilima.
13. Elaborat krajobraznog uređenja uskladiti s elaboratom krajobraznog uređenja eksploatacijskog polja "Stipanovića greben-zapad".
14. Tehničku sanaciju i biološku rekultivaciju provoditi usporedno s razvojem rudarskih radova sukladno elaboratu krajobraznog uređenja.
15. Biološku rekultivaciju provoditi kombinacijom sadnje autohtonih biljnih vrsta (drveća i grmlja) i prepuštanja površina prirodnoj sukcesiji sukladno elaboratu krajobraznog uređenja.
16. Uz rubove površinskog kopa koji su izloženi pogledu, posaditi drvenaste biljne vrste.
17. U sklopu sanacije radnog platoa predvidjeti unos novih reljefnih formi u cilju postizanja veće reljefne raščlanjenosti.
18. Sačuvati i uklopiti eventualne reljefne specifičnosti nakon eksploatacije u završno krajobrazno oblikovanje.
19. Održavati sanirane površine prema uvjetima iz elaborata krajobraznog uređenja.

Kulturna dobra

20. Prije početka eksploatacije obaviti sustavno arheološko istraživanje u zoni zahvata od strane osobe ovlaštene za arheološka istraživanja.
21. Tijekom eksploatacije provoditi stalan arheološki nadzor.

Buka

22. Aktivnosti na EP obavljati tijekom dnevnog razdoblja.
23. Koristiti malobučnu opremu i strojeve te ih redovito održavati.
24. Tijekom eksploatacije na „kritičnim područjima“ eksploatacijskog polja (sjeverni i istočni dio EP), primijeniti dodatne mjere za smanjenje emisije buke u okoliš:
 - ugraditi specijalni filter u ispušni sustav radnog stroja koji radi na „kritičnom području“,

- postaviti mobilne barijere za zaštitu od buke na mjestu rada stroja.

Otpad

25. Opasni otpad (otpadna ulja, zauļjene krpe i drugi materijali natopljeni uljem i mastima) skupljati u odgovarajuće označenim i zatvorenim spremnicima s vodonepropusnom tankvanom, te predavati osobi ovlaštenoj za gospodarenje otpadom.
26. Proizvodni neopasni otpad i istrošene dijelove strojeva i opreme odvojeno skupljati prema vrsti otpada/materijala i predavati osobi ovlaštenoj za gospodarenje otpadom.

A.2. MJERA ZA SPRJEČAVANJE IZNENADNOG ONEČIŠĆENJA

1. U slučaju izlivanja goriva poduzeti mjere za sprječavanje daljnjeg razlivanja (osigurati minimalno 50 kg apsorpcijskog sredstva za uklanjanje prolivenog goriva). Ostatke čišćenja (opasan otpad) zbrinuti putem ovlaštene osobe za gospodarenje otpadom.

A.3. MJERA ZAŠTITE NAKON PRESTANKA EKSPLOATACIJE

1. Završnu tehničku sanaciju i biološku rekultivaciju provesti prema projektu krajobraznog uređenja u roku do godine dana nakon završetka eksploatacije.

B. PROGRAM PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA

Zrak

1. Mjeriti količinu ukupne taložne tvari (UTT) na točkama T1 i T3 (Prilog 1.). Mjerenja provoditi godinu dana. U skladu s rezultatima mjerenja osoba ovlaštena za obavljanje praćenja kvalitete zraka predložit će potrebu i program daljnjeg mjerenja.

Vode

2. Pratiti kakvoću oborinskih voda na ispustu iz taložnice prije ispuštanja u okoliš, najmanje dva puta godišnje ispitivanjem uzoraka na pH, suspendiranu tvar, sulfate i teške metale.

Rezultate i analizu praćenja stanja voda dostavljati upravnom tijelu nadležnom za zaštitu prirode. Ovisno o rezultatima, nadležno upravno tijelo će propisati odgovarajuće mjere i potrebu daljnjeg praćenja.

Krajobraz

3. Sukladno projektnoj dokumentaciji, kontrolirati provedbu faza tehničke sanacije i biološke rekultivacije, stanje saniranih površina odnosno provedbu mjera održavanja, najmanje jedanput u pet godina te po završetku sanacije.

Buka

4. Mjerenja razina buke provesti na referentnim točkama T1, T2 i T3 (Prilog 1.), u uvjetima rada strojeva maksimalnim kapacitetom. Prva mjerenja provesti na početku eksploatacije, a nakon toga mjerenja provoditi u vremenskim razmacima od tri godine te pri izmjeni radnih strojeva. Ovlaštena pravna osoba može odrediti i druge mjerne točke.

- II. **Nositelj zahvata, Draga-Sadra d.o.o., Glavice 696, Sinj, dužan je osigurati provedbu mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša kako je to određeno ovim rješenjem.**

- III. Rezultate praćenja stanja okoliša nositelj zahvata, Draga-Sadra d.o.o., Glavice 696, Sinj, je obvezan dostavljati Hrvatskoj agenciji za okoliš i prirodu na propisani način i u propisanim rokovima sukladno posebnom propisu kojim je uređena dostava podataka u informacijski sustav.
- IV. Nositelj zahvata, Draga-Sadra d.o.o., Glavice 696, Sinj, podmiruje sve troškove u postupku procjene utjecaja na okoliš zahvata iz točke I. izreke ovog rješenja. O troškovima ovog postupka odlučit će se posebnim rješenjem koje prileži u spisu predmeta.
- V. Ovo rješenje prestaje važiti ako u roku od dvije godine od dana izvršnosti rješenja nositelj zahvata, Draga-Sadra d.o.o., Glavice 696, Sinj, ne podnese zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole odnosno drugog akta sukladno posebnom zakonu. Važenje ovog rješenja, na zahtjev nositelja zahvata, Draga-Sadra d.o.o., Glavice 696, Sinj, može se jednom produžiti na još dvije godine uz uvjet da se nisu promijenili uvjeti utvrđeni ovim rješenjem.
- VI. Ovo rješenje objavljuje se na internetskim stranicama Ministarstva zaštite okoliša i energetike.
- VII. Sastavni dio ovog Rješenja su sljedeći grafički prilozi:
- Prilog 1. Situacijski prikaz zahvata
 - Prilog 2. Situacija postojećeg stanja
 - Prilog 3. Situacija završnog stanja

O b r a z l o ž e n j e

Nositelj zahvata, Draga-Sadra d.o.o., Glavice 696, Sinj, podnio je Ministarstvu zaštite okoliša i energetike (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) 2. studenoga 2017. zahtjev za procjenu utjecaja na okoliš eksploatacije gipsa na eksploatacijskom polju „Stipanovića greben“ na području Grada Sinja. Zahtjev je dopunjen 6. prosinca 2017. U zahtjevu su navedeni svi podaci i priloženi svi dokumenti i dokazi sukladno odredbama članka 80. stavka 2. Zakona o zaštiti okoliša (dalje u tekstu: Zakon), te članka 8. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (dalje u tekstu: Uredba), kao što su:

- Potvrda Uprave za dozvole državnog značaja Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja (KLASA: 350-02/17-02/22; URBROJ: 531-06-1-1-2-17-6 od 29. rujna 2017.) o usklađenosti zahvata s prostornim planovima.
- Rješenje Uprave za zaštitu prirode Ministarstva (KLASA: UP/I 612-07/17-60/138, URBROJ: 517-07-1-1-2-17-4 od 25. rujna 2017.) da se ne može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja planiranog zahvata na ekološku mrežu te da je potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu.
- Studija o utjecaju na okoliš (dalje u tekstu: Studija), koju je izradio ovlaštenik IPZ Uniprojekt TERRA d.o.o. iz Zagreba, kojem je Ministarstvo izdalo Rješenje za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša: Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš (KLASA: UP/I 351-02/13-08/108; URBROJ: 517-06-2-2-2-13-2 od 24. listopada 2013.). Studija je izrađena u listopadu 2017. godine, a dopunjena u prosincu 2017. i veljači 2018. godine. Voditelj izrade Studije je Danko Fundurulja, dipl.ing.građ.

O zahtjevu nositelja zahvata za pokretanjem postupka procjene utjecaja na okoliš, sukladno članku 80. stavku 3. Zakona i članku 8. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 64/08), na internetskim stranicama Ministarstva objavljena je 19. prosinca 2017. informacija o zahtjevu (KLASA: UP/I-351-03/17-02/85; URBROJ: 517-06-2-1-1-17-4 od 12. prosinca 2017.).

Odluka o imenovanju savjetodavnog stručnog povjerenstva u postupku procjene utjecaja na okoliš (dalje u tekstu: Povjerenstvo) donesena je na temelju članka 87. stavaka 1., 4. i 5. Zakona o zaštiti okoliša 23. siječnja 2018. (KLASA: UP/I-351-03/17-02/85; URBROJ: 517-06-2-1-1-18-12).

Povjerenstvo je održalo dvije sjednice. Na prvoj sjednici održanoj 13. veljače 2018. u Sinju, Povjerenstvo je utvrdilo da je Studija, u bitnim elementima, stručno utemeljena i izrađena u skladu s propisima te predložilo da se Studija dopuni u skladu s primjedbama članova Povjerenstva, te da se nakon dorade i suglasnosti članova uputi na javnu raspravu.

Ministarstvo je 30. ožujka 2018. donijelo Odluku o upućivanju Studije na javnu raspravu (KLASA: UP/I-351-03/17-02/85; URBROJ: 517-06-2-1-1-18-15), a zamolbom za pravnu pomoć (KLASA: UP/I-351-03/17-02/85; URBROJ: 517-06-2-1-1-18-16 od 30. ožujka 2018.) povjerilo je koordinaciju (osiguranje i provedbu) javne rasprave Upravnom odjelu za komunalne poslove, komunalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša Splitsko-dalmatinske županije. Javna rasprava provedena je u skladu s člankom 162. stavka 2. Zakona od 16. svibnja do 15. lipnja 2018. u prostorijama Grada Sinja, Dragašev prilaz 10, radnim danom od 8,00 do 13,00 sati. Obavijest o javnoj raspravi objavljena je 11. svibnja 2018. u dnevnom listu „Slobodna Dalmacija“, na oglasnim pločama Splitsko-dalmatinske županije i Grada Sinja te na internetskim stranicama Upravnog odjela za komunalne poslove, komunalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša Splitsko-dalmatinske županije i Grada Sinja. Informacija o upućivanju Studije na javnu raspravu s cjelovitom Studijom i ne-tehničkim sažetkom Studije bili su objavljeni na internetskoj stranici Ministarstva. U okviru javne rasprave održano je javno izlaganje 8. lipnja 2018. u vijećnici Grada Sinja, s početkom u 12,00 sati. Prema izvješću Upravnog odjela za komunalne poslove, komunalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša Splitsko-dalmatinske županije o održanoj javnoj raspravi (KLASA: 351-01/18-01/390; URBROJ: 2181/1-10-18-4 od 21. lipnja 2018.), tijekom javnog uvida nisu zaprimljene pisane primjedbe, mišljenja te prijedlozi javnosti i zainteresirane javnosti niti su u knjigu primjedbi koja je bila izložena uz dokumentaciju upisane primjedbe, mišljenja ili prijedlozi.

Povjerenstvo je na drugoj sjednici održanoj 16. srpnja 2018. u Zagrebu razmotrilo Izvješće o provedenoj javnoj raspravi te u skladu s člancima 14. i 16. Uredbe donijelo Mišljenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš, kojim je ocijenilo predmetni zahvat prihvatljivim za okoliš i ekološku mrežu te predložilo mjere zaštite okoliša i program praćenja stanja okoliša.

Uz predmetno mišljenje, Povjerenstvo je Ministarstvu na uvid dostavilo i izjavu članice Povjerenstva koja je glasovala protiv mišljenja, a radi provedbe postupka prema članku 17. stavak 2. Uredbe. Članica Povjerenstva smatra da, s obzirom na to da nije izrađeno geomehaničko ispitivanje tla, da provedena analiza stabilnosti tla nije obuhvatila sve kritične objekte i udaljenost zahvata od granica građevinskog područja naselja te da se analiza poziva na euronormu EC 7 koja uključuje istraživanje i ispitivanje tla, a koja na predmetnoj lokaciji nisu provedena, i da nije određena sigurna udaljenost eksploatacijskog polja od granica građevinskog područja naselja kako je to određeno člankom 75. Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije ("Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije" broj 1/03, 8/04, 5/05, 5/06, 13/07, 9/13 i 147/15), podaci

koji su navedeni u Studiji nisu relevantni za donošenje zaključaka koji se odnose na utjecaje na stanovništvo. S tim u vezi, nositelj zahvata se očitovao da je obavljena analiza stabilnosti, odnosno ocjena utjecaja eksploatacije na sigurnost najbližeg stambenog objekta te da euronorma, prema kojoj su napravljene analize, ima zahtijevani faktor sigurnosti $FS \geq 1$, a rezultati analize pokazuju da nijedan analizirani slučaj ne pokazuje faktor sigurnosti manji od 1. Stoga se može zaključiti da objekti nisu ugroženi iskopom, odnosno da se stabilnost kosine poboljšava kada se uzme u obzir iskop. Nadalje, člankom 75. PPŽ-a nije navedena točna udaljenost, već je određen kriterij za definiranje lokacija za istraživanje i iskorištavanje, a to je da mora biti na sigurnoj udaljenosti od naselja, ugostiteljsko-turističkih, sportskih, rekreacijskih i zaštićenih područja. Budući da je lokacija zahvata definirana u PPŽ i u Prostornom planu uređenja Grada Sinja ("Službeni glasnik Grada Sinja" broj 2/06, 8/14, 1/16 i 8/17), razvidno je da je kriterij zadovoljen. Analiza stabilnost pokazala je da uslijed eksploatacije stambeni objekti najbližeg građevinskog područja neće biti ugroženi, odnosno da se zahvat nalazi na sigurnoj udaljenosti.

Ministarstvo je razmotrilo rezultate javnog uvida u Studiju, očitovanje nositelja zahvata, mišljenje Povjerenstva i utemeljenost navoda izdvojenog mišljenja članice Povjerenstva te je suglasno s Mišljenjem Povjerenstva. Slijedom razmotrenog, Ministarstvo je utvrdilo da je zahtjev nositelja zahvata osnovan te da je namjeravani zahvat prihvatljiv za okoliš uz primjenu mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša kako piše u izreci ovog rješenja u točki I.

Prihvatljivost zahvata obrazložena je na sljedeći način: *Zahvat obuhvaća eksploataciju gipsa na eksploatacijskom polju "Stipanovića greben". Eksploatacijsko polje "Stipanovića greben" (u daljnjem tekstu EP) se nalazi u Splitsko-dalmatinskoj županiji na području Grada Sinja u naselju Glavice, na dijelu više katastarskih čestica k.o. Glavice. Postojeće EP je površine oko 13,55 ha, no s obzirom na površinu za eksploataciju određenu u Prostornom planu uređenja Grada Sinja, predviđeno je eksploatacijsko polje površine 13,25 ha. Do EP se dolazi državnom cestom DC219, na k.č. 3596, od koje se sjeverozapadno od zahvata odvaja pristupni makadamski put na k.č. 3705/2 koji se dalje spaja na makadamski put na k.č. 3722. Zapadno od zahvata, planira se prije početka eksploatacije od tog postojećeg makadamskog puta izgraditi novi pristupni put prema EP (Prilog 1.), i on će obuhvaćati k.č. 1886/06, 1886/107, 1886/108, 1886/11, 1886/10, 1886/126, 1886/9, 1779/1, 1779/2, 3721, 1779/2, 3721, 3722, 3723, 3704. U točki spoja EP s postojećim makadamskim putom, planira se spoj na buduću prometnicu koja će se priključiti na državnu cestu DC219 u km 4+150 m.*

Zahvat se nalazi unutar obuhvata Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije ("Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije" broj 1/03, 8/04, 5/05, 5/06, 13/07, 9/13 i 147/15) i Prostornog plana uređenja Grada Sinja ("Službeni glasnik Grada Sinja" broj 2/06, 8/14, 1/16 i 8/17).

Rješenjem Sektora za rudarstvo, Uprave za energetiku i rudarstvo, Ministarstva gospodarstva, (KLASA: UP/I-310-01/15-03/149; URBROJ: 526-04-02-01-02/1-16-17 od 13. svibnja 2016.) odobrena su dodatna istraživanja mineralnih sirovina na utvrđenom eksploatacijskom polju gipsa "Stipanovića greben" površine oko 13,55 ha, radi davanja koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina. Rješenjem Povjerenstva za utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina, Ministarstva gospodarstva od 1. prosinca 2016. (KLASA: UP/I-310-01/16-03/177; URBROJ: 526-04-02/2-16-04) potvrđene su količine i kakvoća mineralne sirovine na eksploatacijskom polju "Stipanovića greben" sa stanjem na dan 30. lipnja 2016. u količini od 4 905 827 t. Uz planiranu maksimalnu godišnju eksploataciju od 300 000 t, vijek eksploatacije je 16,4 godine.

Pripremni radovi površinskog kopa obuhvaćat će uklanjanje vegetacije i površinskog sloja tla, uređenje pristupne ceste do eksploatacijskog polja, uređenje sustava odvodnje oborinskih

voda. Tehnološki proces eksploatacije sastoji se od otkopavanja otkrivke, strojnog otkopavanja/pridobivanja gipsa, utovara, odvoza i sitnjenja. Otkrivka/jalovina (prekrivne naslage gipsa) se sastoje od pješčenjaka, gline, lapora. Otkopavanje otkrivke s etaža radić će se bagerom, a jalovina unutar gipsa kopanjem utovarivačem ili tehnologijom predviđenom za otkopavanje gipsa. Gips će se otkopavati/pridobivati na etažama, usporedno s razvojem površinskog kopa, po visini i širini. Tehnologija otkopavanja/pridobivanja hidrauličkim čekićem postavljenim na hidraulični bager je sljedeća:

- frontalno otkopavanje/pridobivanje u segmentima dužine 20 do 25 m (segmenti mogu biti i do 100 m, ovisno od rudarsko-geoloških uvjeta)
- etaža se otkopava/pridobiva čeonim kretanjem bagera, duž čela segmenta, radi osiguranja kontinuiteta otkopavanja/pridobivanja bager radi na više segmenata (2 do 3)
- debljina odloma (iskopa) je 0,2 – 0,5 m
- dubina segmenta 2 do 3 m ovisno od tehničkih značajki bagera
- odlom gipsa se izvodi odozgo prema dolje, po čitavoj visini etaže
- crta kretanja (središnjica) bagera je udaljena od nožice etaže 3 – 5 m
- odlamanje stijene (otkopavanje/pridobivanje) se izvodi pri nastupnom i odstupnom kretanju.

Gips će se odvoziti direktno utovarivačem do pokretnog postrojenja za sitnjenje ili utovarivati utovarivačem u kamione i odvoziti do pokretnog postrojenja za sitnjenje unutar susjednog eksploatacijskog polja "Stipanovića greben-zapad".

Budući da će na početku rad na EP biti neovisan o radu na susjednom eksploatacijskom polju "Stipanovića greben-zapad", unutar EP će se izgraditi pristupni/transportni put na sjeverozapadnom dijelu EP na koti 303 m n.m. Izgradnjom pristupnih putova unutar EP stvaraju se uvjeti za otvaranje etaža K342, K336 i K330. U ovoj fazi radova za očekivati je sporiji napredak fronte rudarskih radova, jer je riječ o pripremnim radovima, te o uhodavanju površinskog kopa u rad. Razvojem otkopne fronte stvaraju se uvjeti za otkopavanje/pridobivanje etaža: K342, K336, K330, K324, K318, K312 i K303. Etaže iznad K330 otkopavaju se (oblikuju) samo u radnim etapama površinskog kopa. Radi morfologije terena, u završnoj etapi otkopavanja/pridobivanja postoje samo etaže K330, K324, K318, K312 i K303. Napretkom otkopne fronte i otkopavanjem po dubini do K303 postupno se oblikuje krater površinskog kopa i završne kosine. U završnoj fazi eksploatacije otkrivka i jalovina se odvoze s privremenog odlagališta unutar EP i odlažu se na osnovni plato površinskog kopa u visinu do K306.

Unutar EP, osim mobilnog sanitarnog čvora, neće se nalaziti nikakvi objekti. Za potrebe eksploatacije koristit će se objekti na susjednom eksploatacijskom polju "Stipanovića greben-zapad". Od opreme za potrebe eksploatacije koristit će se dva hidraulička bagera, utovarivač i kamion za odvoz mineralne sirovine od utovarnih etaža do pokretnog postrojenja za sitnjenje unutar eksploatacijskog polja "Stipanovića greben-zapad".

Utjecaj zahvata na **bioraznolikost** očituje se kroz uklanjanje vegetacije i gubitak staništa, odnosno kroz trajnu prenamjenu zemljišta. Uklanjanje vegetacije i površinskog sloja tla dovodi do promjene, odnosno do smanjenja prirodnog staništa. Utjecaj je trajan, ali ograničenog (lokalnog) rasprostiranja na površini od oko 13,25 ha planiranoj za eksploataciju. Isti predstavlja zanemariv gubitak staništa Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone koji dolaze u mozaiku s drvenastim elementima slijedom sukcesije šume, a koji su u pripadajućem vegetacijskom pojasu znatno rasprostranjeni pa ih planirani zahvat ne ugrožava značajno. Gubitak staništa moguće je ublažiti. Naime, usporedno s razvojem rudarskih radova provodit će se tehnička sanacija površinskog kopa, a u dijelovima gdje je izvedena konačna tehnička sanacija provodit će se biološka rekultivacija sukladno elaboratu krajobraznog uređenja čime će se veći dio površine privesti u (do)prirodno stanje te uspostaviti povoljniji uvjeti za razvoj biljnih i životinjskih vrsta. Promjena vegetacije i gubitak staništa mogu postati trajni ako biološka

rekultivacija ne rezultira stadijem sukcesije koji najbolje odgovara onome prije korištenja te ako dođe do prenamjene prostora. Uz gubitak staništa vezan je i utjecaj na faunu jer se smanjuju površine za hranjenje, reprodukciju ili lov, a utjecaj traje kroz cijelo eksploatacijsko razdoblje jednakim intenzitetom. Na faunu okolnog područja može utjecati i buka tijekom rada strojeva i prijevoza mineralne sirovine. Za očekivati je da će se životinje, kojima smeta povećana razina buke, skloniti na staništa gdje je utjecaj manji ili ga nema. Međutim, eksploatacijom gipsa na eksploatacijskom polju "Stipanovića greben-zapad" već su na širem području prouzročene promjene. Tijekom eksploatacije neće nastajati tehnološke otpadne vode. Oborinske vode s okolnog terena male slivne površine slijevati će se po površini terena i otjecati prema nižim hipsometrijskim nivoima te putem obodnih kanala odvoditi izvan radnog područja, a prije ispuštanja će se pročišćavati preko taložnika.

EP se ne nalazi unutar područja zaštićenih temeljem Zakona o zaštiti prirode. Najbliže zaštićeno područje, značajni krajobraz Rumin, udaljen je oko 7 km u smjeru sjevera. S obzirom na obilježja i udaljenost zahvata, neće biti utjecaja na zaštićena područja.

EP se nalazi izvan područja ekološke mreže u neposrednoj blizini područja očuvanja značajnog za ptice (POP) HR1000029 Cetina, a na udaljenosti oko 600 m nalazi se područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001313 Srednji tok Cetine s Hrvatačkim i Sinjskim poljem. Utjecaj na ciljne vrste područja ekološke mreže, prvenstveno ciljne vrste rakova, riba i ptica moguć je onečišćenjem podzemnih i površinskih voda povećanim koncentracijama sulfatnog iona, stroncija i drugih metala od procjednih i otpadnih voda eksploatacijskog polja. S obzirom na to da se planira suha eksploatacija gipsa bez korištenja eksplozivnih sredstava, tijekom koje neće nastajati tehnološke otpadne vode, zaključeno je da negativan utjecaj na područja ekološke mreže i ciljeve očuvanja može biti indirektan, samo putem oborinskih/procjednih voda s EP ako se prenesu krškim putovima do površinskih vodotoka, prvenstveno rijeke Cetine. Prepoznati utjecaji ocijenjeni su kao mali zbog geoloških i hidrogeoloških značajki ležišta i okolnog prostora i zbog toga što se EP nalazi izvan vodozaštitnih zona i što u okolici nema povremenih i stalnih vodenih tokova, a smjer tokova podzemne vode nije u pravcu područja ekološke mreže POVS HR 2001313 Srednji tok Cetine s Hrvatačkim i Sinjskim poljem. Mogući negativni utjecaji mogu se spriječiti pravilnom organizacijom EP i odgovarajućim prikupljanjem oborinskih voda obodnim kanalima i pročišćavanjem kroz taložnik oborinskih voda.

EP se nalazi na području grupiranog podzemnog vodnog tijela JKGI_11 – Cetina, čije je stanje određeno kao dobro, dok na području EP nema zasebnih vodnih tijela površinskih voda. U okolici EP nalaze se površinska vodna tijela (tekućice) JKRN0123_001 Desni lateralni kanal i JKRN0168_001_GOK-2, čija su stanja određena kao umjerena. U tehnološkom procesu eksploatacije ne koriste se vode te, osim čistih oborinskih voda, prilikom eksploatacije ne nastaju otpadne vode. U redovnom radu utjecaj na stanje **vodnih tijela** moguć je jedino uslijed nekontroliranih događaja i nepažnje prilikom rada sa strojevima. Stoga eksploatacija neće utjecati na postizanje ciljeva zaštite voda: neće doći do pogoršanja stanja vodnih ekosustava, jer prilikom eksploatacije nema ispuštanja, emisija i rasipanja opasnih tvari.

Najveći utjecaj na tlo je trajna prenamjena i gubitak tla izravnim zaposjedanjem oko 13 ha u razdoblju od 16 godina. Uklonjeno tlo će se odložiti na odgovarajuće mjesto unutar EP te iskoristiti za biološku rekultivaciju prostora.

Temeljem proračuna, odnosno modeliranja rasprostiranja lebdećih čestica, procijenjeno je da će prosječna godišnja koncentracija kod najbližih građevinskih područja biti znatno manja od graničnih vrijednosti ($PM_{10}=21,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$, $PM_{2,5}=11,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$, $UTT=101 \text{mg}/\text{m}^2\text{d}$). Temeljem rezultata proračuna i rasprostranjenosti strojeva i uređaja na velikoj površini može se zaključiti da će utjecaj na zrak uslijed emisije ispušnih plinova biti prihvatljiv. Eksploatacijom neće biti

ugrožena kvaliteta **zraka** u okolišu EP, odnosno neće doći do promjene kategorije zraka koja je sada I. kategorije.

Ukupni utjecaj zahvata na **krajobraz** procijenjen je kao visok. Promjene koje će nastati u prostoru su trajne, što se prvenstveno odnosi na promjene u reljefnim strukturama, uklanjanju prostornih akcenata i prenamjeni zemljišta. Tijekom eksploatacije i nakon eksploatacije, utjecaj na krajobrazne vrijednosti smanjit će se primjenom mjera zaštite te usporednom provedbom tehničke sanacije i biološke sanacije.

U zoni izravnog utjecaja evidentiran je lokalitet Glavice, koji je ujedno upisan i u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske kao preventivno zaštićeno kulturno dobro. U fazi otkopavanja otkrivke na EP sva **kulturna dobra** postojeća i potencijalna koja se nalaze u izravnoj zoni utjecaja bit će djelomice ili u potpunosti uništena. Provedbom propisanih mjera zaštite umanjit će se negativan utjecaj na njih. U zoni neizravnog utjecaja utvrđeni su sljedeći lokaliteti: Vidurinovke koji je od južne granice EP udaljen oko 570 m, groblje Luščić na oko 80 m jugozapadno od granice eksploatacijskog polja "Stipanovića greben-zapad", Rimsko naselje na udaljenosti oko 400 m jugozapadno od eksploatacijskog polja "Stipanovića greben-zapad", registrirani pojedinačni arheološki lokaliteti na udaljenosti oko 100 m južno od granice "Stipanovića greben-zapad", etnološko područje (kuće od kamena, munjike, poljaci) na udaljenosti oko 500 m zapadno od EP. Na ove lokalitete ne očekuju se utjecaji uslijed eksploatacije.

Unutar granica EP ne nalaze se **šume**. Za predmetno područje još nije izrađen plan gospodarenja šumama i predstavlja neuređeno šumsko zemljište. Najbliže su sastojine državnih šuma kojima gospodare Hrvatske šume koje se nalaze oko 360 m južno od granice zahvata.

EP se nalazi unutar područja županijskog lovišta XVII/122 – Sinj, ukupne površine oko 15,5 ha. EP zauzima 0,09% ukupne površine lovišta. Radovi pri eksploataciji praćeni bukom i kretanjem ljudi mogu uznemiriti divljač koja reagira izmicanjem iz područja zahvata. Zbog malog udjela obuhvata zahvata u odnosu na prostor i poziciju lovišta, ne očekuje se utjecaj na lovište.

Proračunom razina **buke** s pretpostavkom istovremenog rada svih izvora buke dobiveni su rezultati utjecaja buke uslijed eksploatacije. Rezultati proračuna pokazuju da će razine buke biti više od najviše dopuštene za dnevno razdoblje na referentnim točkama naselja Stipanovići i Labrovići (T1 i T2), a niže od dopuštene u ostalim naseljima. Tijekom eksploatacije na tim dijelovima eksploatacijskog polja, tzv. "kritičnim područjima", bit će potrebno poduzeti mjere za smanjenje emisije buke u okoliš. Smanjenje emisije buke moguće je ostvariti ugradnjom specijalnih filtera u ispušni sustav radnih strojeva te postavljanjem mobilnih barijera za zaštitu od buke na mjestu rada strojeva na radnim etažama. Tijekom ostalog vremena eksploatacije, razine buke u okolišu će biti niže od najviše dopuštene.

Na lokaciji se očekuju određene vrste neopasnog (komunalni otpad) i opasnog **otpada** (proizvodni otpad, istrošena ulja, krpe natopljene uljima i mastima i dr.). Uz odvojeno prikupljanje otpada u namjenskim spremnicima s obzirom na vrstu otpada i predaju ovlaštenoj osobi za gospodarenje otpadom, ne očekuje se opterećenje okoliša otpadom.

U slučaju maksimalne eksploatacije procijenjen je maksimalni promet od oko 33 kamiona dnevno. Prema izvještaju o brojanju prometa na brojačkom mjestu 5524 Sinj, brojačkog odsječka ŽC6118-DC219, koje ima najveći prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) i prosječni ljetni dnevni promet (PLDP), PGDP u 2016. godini iznosio je 6 837 vozila, a PLDP 7 694 vozila. U ukupnom godišnjem prometu udio prometa uslijed zahvata bit će u visini od 1,5%, a u ljetnom manji od 1,4%. Najviše prometno opterećenje očekuje se tijekom radnih dana, međutim, ne očekuju se zastoji na prometnim pravcima ni veće opterećenje prometa. U slučaju istovremene eksploatacije na EP i eksploatacijskom polju "Stipanovića greben-zapad", očekuje se **promet** od 63 kamiona dnevno. U tom slučaju, povećanje u ukupnom godišnjem prometu bi iznosilo 1,94%,

a u ljetnom 1,72%. Iz navedenog se može zaključiti da je utjecaj uslijed povećanja prometa prihvatljiv.

Što se tiče utjecaja na **stanovništvo**, rezultati proračuna, odnosno modeliranja čestica prašine i ukupne taložne tvari kod najbližih stambenih objekata naselja Stipanovići, Labrovići, Jenići i Jadrijevići pokazuju da su moguće vrijednosti manje od propisanih graničnih vrijednosti s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi. Rezultati proračuna razina buke koja će se javljati kao posljedica eksploatacije, pokazuju da postoje "kritična područja" u radu eksploatacijskog polja i da će povećanje buke utjecati na stanovništvo u kućama u neposrednoj blizini EP s njegove sjeverne i istočne strane. Slijedom toga su propisane mjere za smanjenje buke u tim dijelovima EP. Identitet prostora izmijenit će se značajno i trajno, što će utjecati na lokalno stanovništvo. Utjecaji na stanovništvo će biti prisutni za vrijeme trajanja radova, a dijelom će se ublažiti nakon završetka eksploatacije primjenom sanacije i rekultivacije prostora. Budući da se ne očekuje značajno povećanje kamionskog prometa, utjecaj na prometne tokove će biti umjeren i ne bi trebao pogoršati stanje kolničke konstrukcije ni povećati trenutno prometno opterećenje prometnica koje lokalno stanovništvo koristi. Zbog blizine stambenih objekata, obavljena je analiza stabilnosti odnosno ocjena utjecaja eksploatacije na sigurnost najbližeg stambenog objekta. Napravljene su analize stabilnosti kosine prije i nakon planiranog iskopa prema euronormi EC7 - PP3, koja ima zahtijevani faktor sigurnosti $FS \geq 1$. Rezultati analize pokazuju da nijedan analizirani slučaj ne pokazuje faktor sigurnosti manji od 1, te se kosina smatra stabilnom za sve analizirane slučajeve. Može se zaključiti da objekti nisu ugroženi iskopom, odnosno da se stabilnost kosine poboljšava kada se uzme u obzir iskop.

Primjenom pravila zaštite na radu i propisane mjere zaštite okoliša, vjerojatnost nekontroliranih događaja, odnosno **iznenadnog onečišćenja** svedena je na minimum. Na EP će biti odgovarajuća količina sredstva za uklanjanje eventualno proliivenog goriva te će se pravovremenim postupanjem mogući utjecaj uslijed ovakvog događaja svesti na najmanju moguću mjeru.

Neposredno uz EP se nalazi eksploatacijsko polje "Stipanovića greben-zapad" na kojem se trenutno odvija eksploatacija. Analiza **kumulativnog utjecaja** na okoliš uslijed istovremenog rada oba eksploatacijska polja, za slučaj kada bi radili svi izvori emisija, pokazala je da se očekuju utjecaji na zrak i krajobraz, no jedino je utjecaj na krajobraz ocijenjen značajnim. Stoga je propisano usklađenje elaborata krajobraznog uređenja EP s elaboratom krajobraznog uređenja eksploatacijskog polja "Stipanovića greben-zapad".

Kod određivanja mjera (A), što ih nositelj zahvata mora poduzimati, Ministarstvo se pridržavalo i načela predostrožnosti navedenih u članku 10. Zakona, koji nalaže da se razmotre i primjene mjere koje doprinose smanjivanju onečišćenja okoliša utvrđene propisima i odgovarajućim aktom.

- **Mjere zaštite bioraznolikosti** u skladu su s člancima 4., 5. i 61. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/13 i 15/18).
- **Mjera zaštite georaznolikosti** u skladu je s člancima 101. i 109. Zakona o zaštiti prirode.
- **Mjere zaštite voda i vodnih tijela** u skladu je s člancima 40. i 43. Zakona o vodama („Narodne novine“, broj 153/09, 130/11, 56/13, 14/14 i 46/18).
- **Mjera zaštite tla** u skladu je s člankom 11. Zakona o zaštiti okoliša.
- **Mjera zaštite zraka** određena je na temelju članaka 4. i 37. Zakona o zaštiti zraka („Narodne novine“, broj 130/11, 47/14 i 61/17).
- **Mjera zaštite prometa** utvrđena je u skladu sa Zakonom o cestama („Narodne novine“, broj 84/11, 22/13, 54/13, 148/13 i 92/14).
- **Mjere zaštite krajobraza** su u skladu s člankom 7. Zakona o zaštiti prirode.

- **Mjere zaštite kulturnih dobara** određene su u skladu s člankom 45. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, broj 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12 136/12, 157/13, 152/14 i 44/17).
- **Mjere zaštite od buke** temelje se na člancima 3., 4. i 5. Zakona o zaštiti od buke („Narodne novine“, broj 30/09, 55/13, 153/13 i 41/16) te člancima 5. i 6. Pravilnika o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave („Narodne novine“, broj 145/04).
- **Mjere gospodarenja otpadom** usklađene su s člankom 33. Zakona o zaštiti okoliša, a pridonose ostvarenju ciljeva utvrđenih člancima 7., 9. i 11. Zakona o održivom gospodarenju otpadu („Narodne novine“, broj 94/13 i 73/17).
- **Mjerom za sprječavanje iznenadnog onečišćenja** provedeno je načelo predostrožnosti sukladno članku 10. Zakona o zaštiti okoliša.
- **Mjera zaštite nakon prestanka eksploatacije** u skladu je s člancima 12. i 69. Zakona o rudarstvu („Narodne novine“, broj 56/13 i 14/14).

Nositelja zahvata se člankom 142. stavkom 1. Zakona obvezuje na **praćenje stanja okoliša (B)** posredstvom stručnih i za to ovlaštenih osoba, koje provode mjerenja emisija i imisija, vode očevidnike te dostavljaju podatke nadležnim tijelima, a obvezan je sukladno članku 142. stavku 6. istog Zakona osigurati i financijska sredstva za praćenje stanja okoliša.

- Program praćenja kvalitete **zraka** temelji se na odredbama članka 32. Zakona o zaštiti zraka.
- Program praćenja kakvoće **vode** temelji se na članku 65. Zakona o vodama i Pravilniku o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda ("Narodne novine", broj 80/13, 43/14, 57/15 i 3/16).
- Program praćenja **krajobraza** odnosno praćenje tehničke sanacije i biološke rekultivacije utvrđeno je temeljem dosadašnje inženjerske prakse.
- Program praćenja razine **buke** utvrđen je temeljem Zakona o zaštiti od buke i člankom 2. Pravilnika o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi borave i rade.

Obveza nositelja zahvata pod točkom II. ovog Rješenja proizlazi iz odredbe članka 10. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša, kojim je utvrđeno da se radi izbjegavanja rizika i opasnosti po okoliš pri planiranju i izvođenju zahvata moraju primjenjivati utvrđene mjere zaštite okoliša.

Točka III. izreke ovog rješenja utemeljenja je na odredbama članka 142. stavka 2. Zakona.

Prema odredbi članka 85. stavka 5. Zakona nositelj zahvata podmiruje sve troškove u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš (točka IV. ovog rješenja).

Rok važenja ovog rješenja propisan je u skladu s člankom 92. stavkom 1. Zakona, dok je mogućnost produljenja važenja ovog rješenja propisana u skladu s člankom 92. stavkom 4. Zakona (točka V. ovog rješenja).

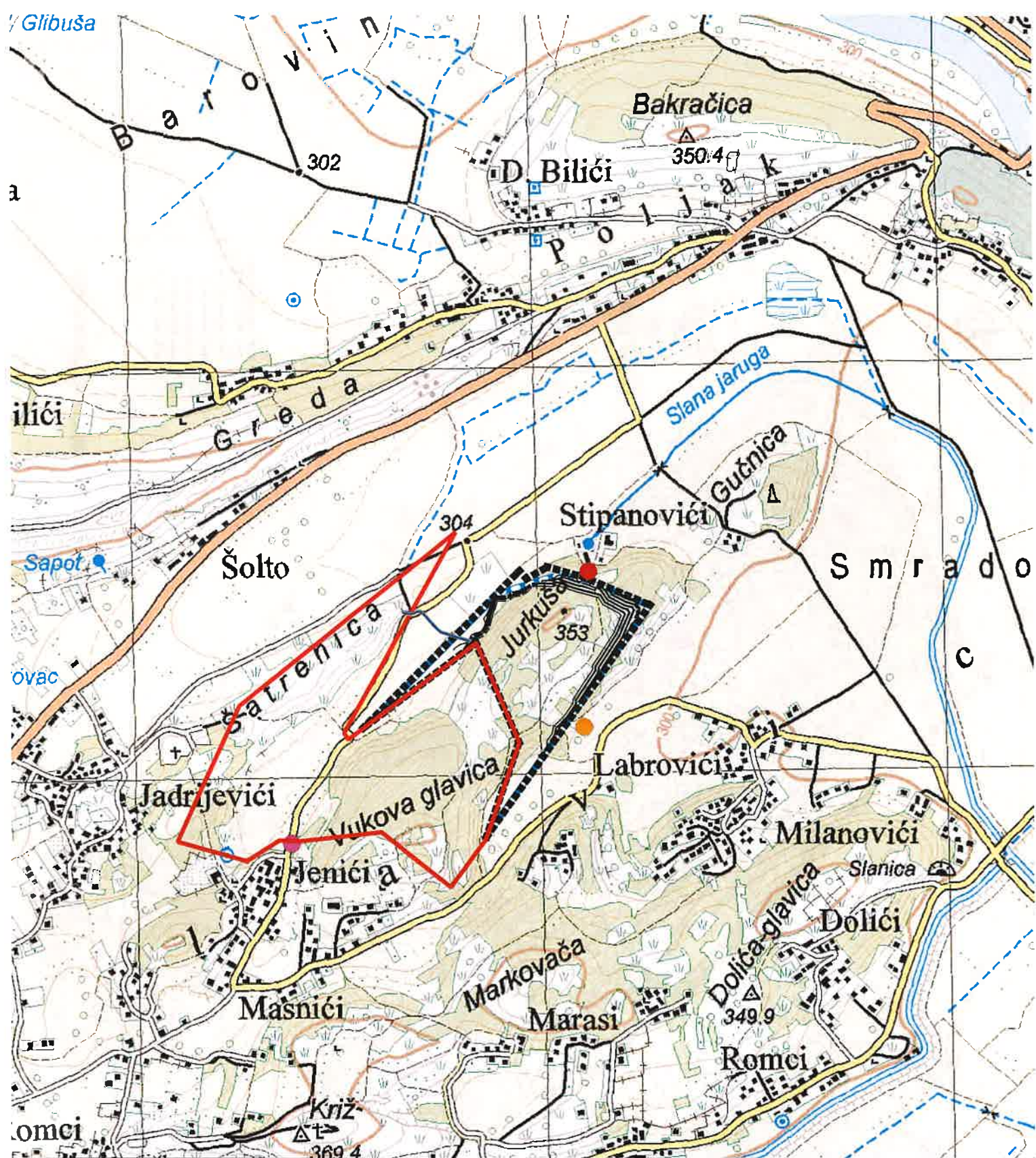
Obveza objave ovog rješenja na internetskim stranicama Ministarstva utvrđena je člankom 91. stavkom 2. Zakona (točka VI. ovog rješenja).

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Splitu, Put Supavla 1,

u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom odnosno dostavlja elektronički.

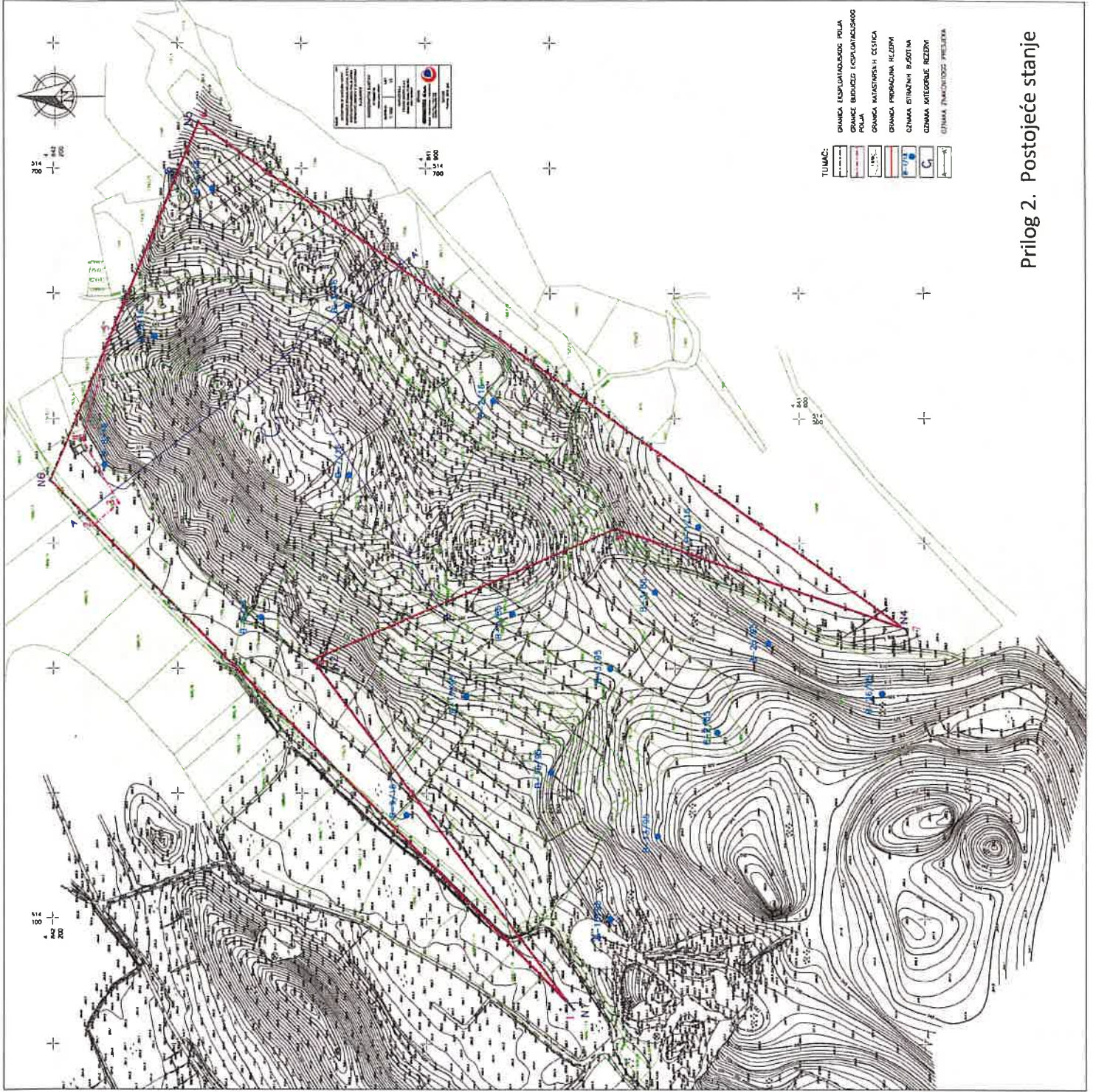
Upravna pristojba na zahtjev i ovo rješenje naplaćena je državnim biljezima sukladno Zakonu o upravnim pristojbama („Narodne novine“, broj 115/16).

- EP
- — — — Ograda
- Planirani pristupni put
- Eksploatacijsko polje Stipanovića greben zapad
- mjerna mjesta
- T1 Stipanovići
- T2 Labrovići
- T3 Jenići

Prilog 1. Šira situacija

Prilog 2. Postojeće stanje

